

Robert Klencck

**STUDIUL POZITIILOR
LA VIOARĂ**

**POZIȚIA I
,
CAIETUL 1**

GRAF^oART

CUPRINSUL

PREFAȚĂ	3
PĂRȚILE DIN CARE SE COMPUNE VIOARA ȘI ARCUȘUL	4
CUM SE ȚINE VIOARA ȘI CUM SE CONDUCE ARCUȘUL	5
EXERCIȚII PE COARDE LIBERE	9
Exerciții pentru împărțirea arcușului	10
Note legate	11
Duble-coarde	12
AȘEZAREA DEGETELOR PE COARDE	13
Exerciții pentru dezlegarea degetelor	18
CÂNTATUL ÎN ANSAMBLU	19
Exerciții pentru împărțirea arcușului	20
Studii în pătrimi	21
Studii în pătrimi și optimi	24
Extensia degetului 4	26
INTERVALELE	27
Exerciții pentru dezlegarea degetelor	30
STUDII ÎN TONALITĂȚI MAJORE ȘI MINORE	32
STUDIUL SINCOPEI	45
EXERCIȚII PENTRU DEZVOLTAREA TEHNICII ARCUȘULUI	52
Trăsătura de arcuș „martellato”	53
Trăsătura de arcuș „staccato”	55
Articularea sunetelor în aceeași trăsătură de arcuș	56
TRIOLETUL	64
Exerciții pentru dezlegarea degetelor	66

PREFAȚĂ

Vioara este instrumentul muzical cu coarde cel mai cunoscut și răspândit în lumea întreagă. Forma sa actuală datează de peste 400 de ani, după ce mai înainte, în decursul timpului, a trecut prin multe transformări. Cel mai vestit constructor de violi a fost Antonio Stradivari (1644–1737) din Cremona (Italia), iar cel mai celebru violonist al tuturor timpurilor a fost Niccolò Paganini, născut la Genova (Italia) la 27 octombrie 1782 și mort la Nisa (Franța) la 27 mai 1840.

La vioară se poate cânta de la o vârstă foarte fragedă (chiar de la 5 ani), dar numai în cazul în care un copil manifestă înclinații deosebite pentru a începe studiul acestui instrument (exemplul unor mari artiști, între care numărăm și pe genialul muzician român George Enescu).

După părerea noastră, cea mai potrivită vârstă pentru a începe studiul violii este de 7 ani. La această vârstă, dacă dezvoltarea fizică a copilului nu-i îngăduie să cânte pe o vioară de mărime obișnuită (întreagă), va trebui să înceapă pe una de format mai mic, jumătate sau trei sferturi, pe care va cânta timp de un an sau chiar mai mult. Arcușul va fi și el, bineînțeles, de un format redus.

Înainte de a începe să cântăm la vioară, trebuie să cunoaștem părțile din care se compune ea și denumirea acestora. De asemenea, trebuie să facem cunoștință cu arcușul, auxiliarul său de preț, cu ajutorul căruia coardele violii încep să vibreze și să producă sunete. Pentru ca elevul începător să-și dea seama de sunetele pe care le realizează pe vioară, de înălțimea și durata acestora, este necesar ca în prealabil să capete noțiuni elementare de teorie a muzicii.

Autorul acestei *Metode de vioară*, profesorul Robert Klenck, s-a născut la 1 octombrie 1850 în București și a murit în anul 1921 tot în București. La fondarea Conservatorului din București (1864), Robert Klenck intră ca elev în clasa lui Alexandru Flechtenmacher, iar în anul 1866 termină studiile cu premiul I. După ce face studii superioare la Conservatorul din Viena cu profesorul Helmesberger-tatăl, pleacă la Leipzig unde studiază vioara cu Ferdinand David, armonia și istoria muzicii cu Dr. Penz, contrapunctul cu Richter și compoziția cu Jadassohn.

După absolvirea Conservatorului din Leipzig, desfășoară o bogată activitate de concertmaistru la Petersburg și Riga (1877–1879), apoi în Elveția (la Montreux), unde se stabilește ca profesor. Participă activ la viața muzicală în calitate de concertist, atât la Montreux cât și în orașele învecinate (Lausanne, Vevey etc.). În anul 1888 este chemat la București să suplinească pe fostul său profesor, iar când catedra devine vacantă, este numit titular al catedrei de vioară de la Conservator.

Profesorul Robert Klenck, având serioase preocupări pedagogice, scoate la iveală și publică în anul 1892 *Metoda de vioară*. Numele său se face cunoscut odată cu apariția acestei metode și se poate spune, fără a exagera, că nu a fost la noi în țară elev mic sau mare, viitor profesionist sau numai amator, care să nu fi studiat vioara după această metodă.

Cu *Metoda de vioară* de Robert Klenck se poate afirma că s-au pus bazele științifice ale școlii de vioară românești. Ceea ce caracterizează în mod deosebit conținutul primelor 4 caiete este bogăția melodică a tuturor studiilor și exercițiilor.

Caietele I și II se ocupă numai de studiul poziției I. Pentru o temeinică cunoaștere și însușire a elementelor de bază ale cântatului la vioară – corecta și sigura mânăuire a arcușului, perfectă articulare a degetelor, mișcarea lor de așezare și ridicare, precum și dobândirea unei intonații juste – va trebui ca studiul poziției I să fie făcut cu multă grijă, printr-o muncă organizată, perseverentă și continuă.

Pedagogul va urmări cu atenție evoluția normală a elevului, dezvoltându-i în aceeași măsură tehnica ambelor mâini, precum și sensibilitatea muzicală, chiar de la faza incipientă a studiului.

În scopul realizării celor arătate mai sus, am considerat necesară extinderea studiului prin aplicarea de noi trăsături de arcuș, variante ritmice, semne de dinamică și agogică, precum și alte indicații tehnice.

Considerăm că retipărirea *Metodei de vioară* de Robert Klenck va împlini, într-o oarecare măsură, nevoia de cât mai mult material didactic necesar începătorilor studiului violii.

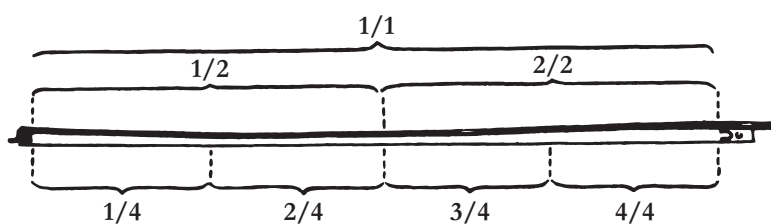
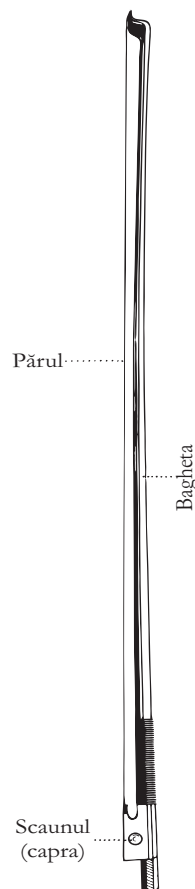
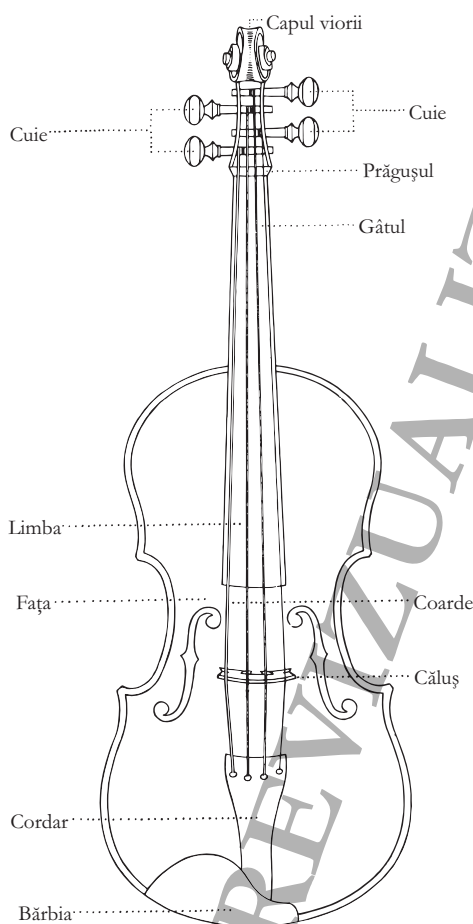
Prof. Alexandru Theodorescu
București, 1966

PĂRȚILE DIN CARE SE COMPUN VIOARA ȘI ARCUȘUL

Partea opusă feței (tabla) se numește spate. În interiorul vioarei, în dosul piciorului drept al călușului, stă popul, strâns perpendicular între față și spate. Sub coarda sol, în direcție paralelă cu ea, se află, lipită de față, bara (de rezonanță).

La arcuș deosebim:

- bagheta, a cărei extremitate superioară se numește vârf,
- părul, care este fixat între vârf și scaun (capră) și se întinde prin șurub.

- ▣ Arcușul în jos (de la talon la vârf).
- ∨ Arcușul în sus (de la vârf la talon).
- 1/1 Cu toată lungimea arcușului.
- 1/2 În jumătatea superioară.
- 2/2 În jumătatea inferioară.
- 1/3 În treimea superioară.
- 2/3 În treimea din mijloc.
- 3/3 În treimea inferioară.
- 1/4 În pătrimea superioară.
- 2/4 În pătrimea de mijloc spre vârf.
- 3/4 În pătrimea de mijloc spre talon.
- 4/4 În pătrimea inferioară.
- P La vârf.
- M La mijloc.
- T La talon.

CUM SE ȚINE VIOARA ȘI CUM SE CONDUCE ARCUȘUL

ATTITUDINEA CORPULUI

Corpul se va ține drept, cu greutatea pe piciorul stâng, amândouă picioarele în aceeași linie, cel drept puțin întors în afară; pieptul liber.

Așezați-vă la o distanță potrivită la stânga pupitrului, pentru ca să nu fiți împiedicați de a ține vioara orizontal și să puteți citi pe amândouă paginile fără a vă deplasa.

CUM SE ȚINE VIOARA

Ridicați puțin umărul stâng, puneți vioara pe claviculă și bărbia pe tabla viorii, la stânga cordarului. Țineți capul drept sau, dacă este necesar, înclinați-l puțin spre stânga.

Vioara se va ține în așa fel încât coardele să formeze o linie orizontală de la căluș până la prăguș; partea dreaptă a corpului viorii se va înclina cât este de trebuință, pentru ca brațul drept să poată conduce arcușul pe coarda sol fără a se depărta prea mult de corp. Cotul se va ține sub vioară, înaintea pieptului, fără a se rezema de corp.

Vioara trebuie să se țină imobilă între bărbie și umăr, mai cu seamă când se fac schimbări de poziții.

Pentru a înlesni ținerea fixă a viorii, se recomandă folosirea unei contrabărbii (mantonieră) sau a unei mici pernițe.

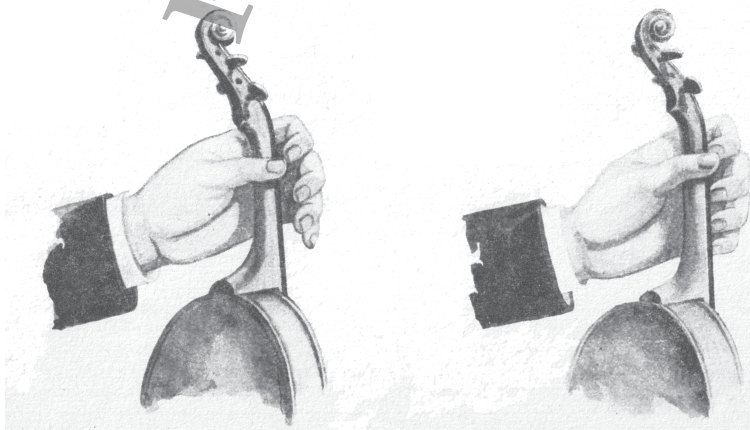
Gâtul viorii se ține între falanga de sus a degetului mare (puțin curbat) și falanga de jos a degetului 1, astfel ca să mai rămână încă un spațiu între gâtul viorii și palma mâinii.

POZIȚIA DEGETELOR ȘI A BRAȚULUI STÂNG

Gâtul viorii este așezat, după cum am arătat mai sus, între degetul cel mare și index; se apropie palma mâinii cât se poate de limba viorii, pentru ca celelalte degete, îndoite în toate încheieturile lor, să se poată ține deasupra coardelor.

Poziția aceasta se obține punând degetul 1 pe coarda mi, aproape de tot de prăguș, pe al 2-lea pe coarda la, pe al 3-lea pe coarda re, pe al 4-lea pe coarda sol; atunci când ridicăm degetele, mâna nu se va deplasa din poziția pe care a ocupat-o.

Degetul cel mare, puțin curbat, se va ține în fața degetului 1.

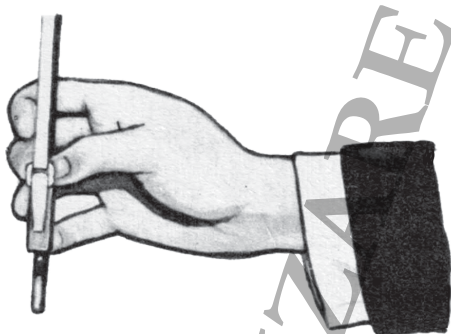

Încheietura mâinii (în pozițiile inferioare) va forma cu antebrațul și cu mâna, până la ultimele încheieturi ale degetelor, o linie dreaptă.

Degetele trebuie să cadă perpendicular pe coarde; brațul, mâna și degetul cel mare nu se vor mișca în momentul în care celelalte degete cad pe coardă sau se ridică de pe coardă.

CUM TREBUIE ȚINUT ARCUȘUL

Degetul cel mare, puțin îndoit, se pune cu vârful pe partea interioară a baghetei, lângă scaun; celelalte degete, puțin rotunjite și în poziție naturală se așază deasupra baghetei, în așa fel încât degetul cel mare să se afle, de cealaltă parte a baghetei, între degetul al 2-lea și al 3-lea.

Arcușul nu se va ține imobil între degete; el trebuie să poată să se miște și în sens lateral.

CONDUCEREA ARCUȘULUI

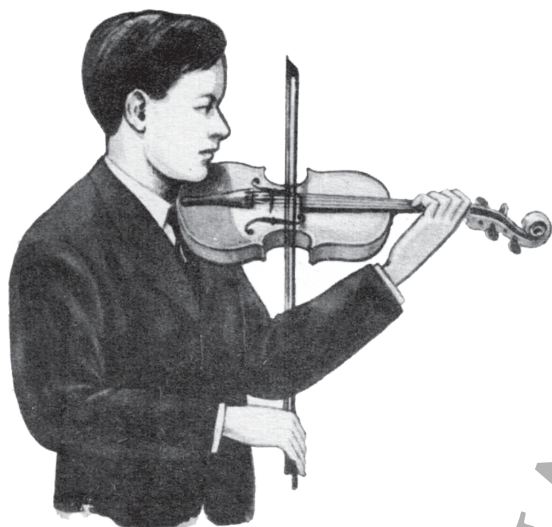
Arcușul se pune pe coarde în mijlocul spațiului dintre limba viorii și căluș (deasupra extremităților superioare ale găurilor acustice), cu părul puțin înclinat spre căluș. Pentru a produce un sunet frumos, arcușul trebuie să se miște totdeauna în direcție paralelă cu călușul.

Starea normală a încheieturii mâinii drepte este aceea care formează o linie dreaptă cu antebrațul și cu mâna, până la degete. Încheietura mâinii iese din starea normală numai atunci când: a) arcușul se află cu extremitatea inferioară pe coardă, în care caz se ridică puțin încheietura mâinii; b) când arcușul se află cu vârful pe coardă, căci în cazul acesta se apleacă puțin încheietura. Trecerea din starea normală la una din celelalte trebuie să se facă treptat.

Se va evita exagerarea mișcării încheieturii (ridicând-o sau aplecând-o prea mult), întrucât nu numai că nu contribuie la siguranța conducerii arcușului, dar produce și un efect inestetic.

Starea normală a degetului 1 este aceea în care el formează un unghi drept cu bagheta; el iese din poziția aceasta numai atunci când: a) arcușul se află aproape de scaun pe coardă, căci atunci degetul face cu bagheta un unghi puțin obtuz; b) când vârful arcușului se află pe coardă, în care caz unghiul dintre degetul 1 și baghetă este puțin ascuțit.

Pentru ca într-o trăsătură de arcuș, de exemplu de la scaun spre vârful (în jos), arcușul să mențină totdeauna direcția paralelă cu călușul, vom începe cu încheietura mâinii puțin ridicată și cu degetul 1 formând cu bagheta un unghi obtuz; ajungând la mijlocul arcușului, încheietura mâinii și degetul 1 se vor afla în pozițiile lor normale, și, înaintând de aici spre vârful arcușului, încheietura mâinii și degetul 1 vor trece treptat la poziția opusă celei cu care s-a început (încheietura puțin plecată și degetul 1 formând un unghi ascuțit cu bagheta).

Se va observa că, în trăsătura în jos, întâi degetul mic trece mai mult peste baghetă și pe urmă degetul 1.

Pentru trăsătura de arcuș de la vârș spre scaun (în sus) se va proceda în sens invers.

Când arcușul este așezat pe coardele superioare (mi, la), brațul se ține mai aproape de corp; pentru celelalte coarde, brațul se depărtează puțin de corp. Dar și în acest caz, cotul trebuie să se țină mai jos decât încheietura mâinii. Presiunea trebuie să provină numai din încheietura mâinii, și nu din braț.

ACORDAJUL VIORII

EXERCIȚII PE COARDE LIBERE

Exercițiile pe coarde libere obișnuiesc elevul cu respectarea strictă a indicațiilor privitoare la ținuta vioarei și la conducerea corectă a arcușului. Aceste exerciții vor dura cel puțin 2 săptămâni după care se va trece la așezarea degetelor pe coarde. Se înțelege că deprinderile căpătate pe coarde libere nu trebuie neglijate din cauza preocupării pentru așezarea degetelor, ci vor trebui mereu supravegheate și perfectate. În acest fel, elevul va putea să obțină la vioară sunete plăcute, de calitate, chiar cu cele mai elementare noțiuni muzicale. Se recomandă astfel ca la începutul studiului zilnic, indiferent la ce grad de cunoștințe s-a ajuns, să se facă cel puțin 15 minute exerciții pe coarde libere, pe diferite valori de note. Pentru un control mai sigur, elevul va face aceste exerciții fără note (din memorie).

Exercițiile următoare se vor studia fără a se ține seama de măsură :

1

NOTE ÎNTREGI

Exercițiile următoare se vor studia strict în măsură :

2

3

1/1

